

Jugoslovanska strokovna zveza.

Rudarji

Trbovlje. Strokovna skupina rudarjev Trbovlje je imela svoj redni občni zbor v nedeljo 8. julija. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik tov. S. Kaše. Nadalje je podal poročilo o delovanju odbora v tekočem letu skupine, kateri je, v kolikor mu je bilo mogoče, izpolnil svoje dolžnosti, tako napram organizaciji kakor tudi pri članih. Odbor je bil dosledno v pomoč, kjer je bilo treba braniti prestiž rudarjev s svojimi nasveti in predlogi in intervencijami. Med drugim je poročal o reorganizaciji JSZ, ki obeta velik napredek našega strokovnega gibanja. — Zatem je podal tajnik tov. Miloš Renko poročilo, predvsem statistično stran odbora in skupine važnih sejnih zapiskov, sklepov sestankov, predavanj in shodov. Nato je sledilo poročilo blagajnika tov. Fr. Zupana zatem pa revizorjev, ki so našli vse v redu. V novi odbor so bili izvoljeni skoro samo novi tovariši. Predsednik: Guzej Jernej, namestnik: Eberline Jože; tajnik: Kurent Franc, namestnik: Kočevar Ivan; blagajnik: Zupan Franc, namestnik: Križnik Ivan; revizorja: Renko Miloš, Erjavec Franc; odborniki: Polc Rudolf, Rozina Franc, Kumer Alojzij, Dokler Jernej; zaupniki: Lamprečnik Ignac, Križnik Filip, Ahlin Anton, Kurnik Anton. Novi odbor se bo z vso energijo lotil dela. Vsi pa mu moramo stati solidarno ob strani.

Občni zbor II. rud. zadruga.

Izredni občni zbor II. skupine rud. zadruga se je vršil 15. julija ob 10 v Trbovljah. Delegati so se udeležili v velikem številu. Dnevni red se je na obnem zboru spremenil, ter se je večidel časa uporabilo za debato o brezposelnem zavarovanju. Ni treba omenjati, da je bila debata burna, včasih se je razvila v strastno nasprotstvo dveh marksističnih struj, med tem ko je tretja marksistična struja (dekalisti) bila zmernejša. Krščanski socialisti so posegali stvarno v debato, ter se je videlo, da so pripravljani v slučajih, kjer je treba skupno nastopati, podpirati vsakega, ki ima čist namen delovati v dobrobit vseh delavcev, v tem slučaju rudarjev. Kakor je bilo pričakovati že iz raznih dogodkov po rednem obnem zboru, tako se je zgodilo: brezposelno zavarovanje je za enkrat propadlo. Zakaj je propadlo, kje so vzroki? Prvi vzrok je ta, ker delavstvo ne zaupa nikomur, da bi pošteno upravljal ter v pravi namen uporabljaj njegov denar. Drugi vzrok pa je strastno nasprotstvo posameznih marksističnih struj. Gotovo je, da je bil način, na kakršnega so hoteli spraviti brezposelno zavarovanje v veljavo, napačen, ker niso pred rednim obnim zborom dobili lokalni odbori II. rud. skupine niti osnutka pravil niti proračuna za brezposelni fond na vpogled, da bi mogli delegatje o tem razpravljati. Napačno je bilo tudi, ker

se delavstvo ni poprej o stvari poučilo (razen v Trbovljah, kjer se je vršil shod), preden je bil predlog predložen obnemu zboru v odobritev. Gotovo pa je tudi, da bi najboljši predlog ene marksistične struje druga struja zavrgla ter delavstvo proti prvi zrevolucionirala, kar je sicer žalostno, pa resnično dejstvo. Popolnoma res je, kar je rekel naš tovariš na obnem zboru: »Dokler boste marksisti eden drugega tako strastno napadali tudi v institucijah, kjer bi morali združevati vse svoje moči za dobrobit delavcev, tako dolgo tudi največji trpin rudar nima nič dobrega pričakovati od vas. Ali res ni mogoče medsebojno delovanje? Zakaj pa je mogoče po drugih državah, n. pr. v Nemčiji. Saj so tudi tam komunisti, socialisti demokratje in krščanski socialisti in vendar znajo nastopati skupno, kadar grozi sovražnik vsemu delavstvu, ali gre za koristi posameznih strok.«

Kdaj bomo Slovenci dosegli druge narode?

Hudajama. V nedeljo 22. julija ob 7 zjutraj ima Strokovna skupina rudarjev shod v društveni dvorani v Laškem. Bodo zelo važni govori zlasti o pravilniku za bratovsko skladišnico. Govornik pride iz Ljubljane.

Železničarski vestnik

Pogodbeni zobozdravniki. Vendar se je enkrat dosegla že dolga naša želja, da se bo v doglednem času pomnožilo število železniških zobozdravnikov. Tako so se razpisala mesta za zobozdravnike v Brežicah, Celju, Ptuj in v Čakovcu. Ko se bo s prijavljenimi zobozdravniki sklenila pogodba, bodo železničarji v tamošnjih okrajih znatno olajšani, da jim ne bo treba hoditi k zobozdravniku v Maribor ali v Ljubljano.

Solanje oziroma šikaniranje železnškega eksekutivnega osebja. Tako šolanje in šikaniranje eksekutivnega osebja, kakor uradniškega, tako nižjih, kot se je upeljalo letos po progah, presega že vse meje. To se ne dogaja v nobeni drugi, še tako važni državni, še manj pa v privatni službi. S tem se ne bo rešil promet, ampak zbegalo se bo osebje, da sploh ne bo znalo več kar je prav in kar zopet ni prav. Ko bi se vršilo to šolanje tako, kot je po pravilniku zamišljeno, da bi se osebje poučevalo in se mu predavalo o najvažnejših novih vpeljavanj, o eventualnih dogodljajih, da bi se osebje od časa do časa preizkuševalo, bi bilo prav lepo, a vendar se to šolanje ne vrši tako. Postajenačelnik, na večjih postajah za to določeni šolski uradnik, ima točno predpisano, kolikokrat se ima vršiti šolanje. To šolanje pa je le izvrševanje osebja po paragrafi in kdor brezhobno ne odgovarja, se ga ponovno pokliče k izpitu. In teh izpitov je deležen vsak prometni uslužbenec od svojega šefa 24 krat na leto, potem dva polletna izpita od svojega načelnika, od prometnega kontrolorja dvakrat na leto

in od prometnega instruktorja direktije tudi dvakrat na leto. Da je to res sama sekatura, se vidi že iz tega, da se osebje najbolj ustraši te toliko nepotrebne in neumestne šole. Na nekaterih postajah se uprav boje dneva šole. Ali je to na mestu? Ali bo s tem rešen promet? Gospodje, katere Vas veže službena dolžnost, da vršite to šolanje, stopite pred svoje osebje s poljubnimi predavanji, pojasnjajte osebju, kar se je pozabilo, če se pa izprašuje, ponovite ž njimi pozabljeno snov in ne samo »izpitolovate« in »šikanirate« in pa zapostavljate nekatere pred očmi drugih. S tem ubijete še to veselje do službe. Le poglejte, da tega šikaniranja ni ne pri zagrebški direktiji in tudi drugod ne, le ljubljanska direktija ima to prednost, četudi je slovenski železničar najbolj vesten in marljiv v naši državi izmed ostalih železničarjev. Le pomislite, kako je bilo pri bivši južni železnici, kaka kolegialnost je vladala med višjimi in nižjimi, pa je bila vseeno disciplina vzorna, kakor tudi promet brezhoben.

Malo več razumevanja in sočutja do podrejenih, pa bo boljše in z večjim veseljem se bo vršila služba. (Malo več krščanske ljubezni je treba! Opomba uredništva.)

Papirničarji

Shode vsega papirniškega delavstva sklicuje Jugoslovanska strokovna zveza in sicer: Za obrat Vevče v nedeljo 22. t. m. ob 8 zjutraj v Društvenem domu v Devici Mariji v Polju, za obrata Medvode in Goričane pa isti dan ob 3 popoldne v Društvenem domu v Preski. Na obeh shodih bodo poročali strokovni tajniki Jugoslovanske strokovne zveze. Ker sta oba shoda silne važnosti z ozirom na predlog kolektivne delovne pogodbe, ki jo je Jugoslovanska strokovna zveza predložila Združenim papirnicam v sredo 18. t. m., zato naj se shodov udeležijo do zadnjega vsi delavci vseh treh obratov. Papirničarji, v nedeljo vsi na shod!

Mariborsko okrožje

Maribor. V nedeljo 15. t. m. se je vršil sestanek Podpornega društva JSZ v Mariboru. Iz poročil je bilo razvidno, da ta ustanova dobro deluje. Od zadnjega obnega zboru je pristopilo 50 novih članov. — Nekateri člani so izrazili željo, da naj se prispevki zvišajo, vsled tega se je sklenilo: kdor hoče, lahko plačuje dvakratno sedanjí prispevek ter ima s tem pravico do dvojnih ugodnosti, ki jih nudi poslovnik tega podpornega sklada. — Tovariši! Gradimo si svojo delavsko samopomoč, kajti le tako bo mogoče najbednejšim med nami v težkih trenutkih pomagati.

Stavbinsko delavstvo

Maribor. V nedeljo 22. t. m. se bo vršil sestanek skupine zidarjev ob 9 dopoldne na Koroški cesti 1. Prosimo, da se istega sigurno vsi udeležite!

Šoferji

Maribor. Na sestanku šoferjev v petek je bilo zelo živahno. Tov. Rechtenberger je podal izčrpno poročilo o delu avstrijskih organizacij. Vsi tovariši so bili iskreno hvaležni za tako lepe in bodrilne besede. Sklenilo se je vzdrževati tesnejše stike z Dunajem. Naročilo se je tudi njih strokovno glasilo. Vsi navzoči so uvideli, kolike važnosti so stanovske organizacije ter koliko dela nas še čaka, da si bomo vsaj delno priborili svoje pravice. Naprej po zgladu naših nemških tovarišev!

Kako se prijaviš Javni borzi dela?

1. Vsak delavec se sme prijaviti šele z dnem, ko je dejansko postal brezposeln. Dokler je v katerikoli si bodi službi, se prijave ne jemljejo na znanje.

2. Borza dela ima troje uradov: a) Javno borzo dela v Ljubljani, b) podružnico javne borje dela v Celju in c) podružnico javne borze dela v Mariboru. Brezposelni delavci iz bivše Kranjske se ne morejo prijavljati pri celjski in mariborski borzi dela, a oni iz celjskega in mariborskega okoliša ne pri ljubljanski. Vsak delavec se mora torej prijavljati pri borzi dela svojega okrožja!

3. Delavec na sedežu borze dela ali v njeni bližini se mora prijavljati osebno. Brez delavske knjižice borze dela ne vpišejo nikogar!

4. Pri pisni prijavi mora delavec navesti te-le podatke: 1. Priimek in ime; 2. leto rojstva; 3. kraj rojstva; 4. pristojna občina; 5. natančen naslov sedanjega bivališča; 6. ali je samski ali oženjen; 7. za koliko nepreskrbljenih družinskih članov mora skrbeti; 8. profesija; 9. kako mezdo, plačo zahteva; 9. pri komu ali kateri firmi je bil nazadnje uslužben; 10. od kedaj do kedaj; 11. kje želi nameščenja. — Ti podatki so nujno potrebni!

5. Navadni delavci in hlapeci z dežele naj se ne prijavljajo. Teh je na licu mesta dovolj na razpolago. Njihov dotok v mesto splošno bodo le povečali, tičebo že itak sramotne mezde navzdol.

6. Delavci izven sedežev borz dela se morajo mesečno najmanj enkrat pisмено prijavljati svoji borzi, ker jih ta drugače prekliče. To se zgodi na ta način, da napiše delavec na prednjo stran izkaznice nezaposlenosti: »Sem še vedno brez posla. Prosim za podaljšanje.« Karto, ki je poštnine prosta, se vrže v nabiralnik.

7. Delavci na sedežu borze dela ali v njeni neposredni bližini pa se morajo javljati osebno vsak drugi dan. Komu ali katerim poklicem se to oprostí, določi službujoči uradnik.

8. Kdor je delo dobil sam, mora to svoji borzi dela sporočiti takoj, sicer izgubi vse že pridobljene ugodnosti.

Vsako hišo „Delavsko Pravico“!

Atom:

Misli krščanskega socialista.

Samomor gospodarstva.

»Že desetletja sem zgodovina obrti in trgovine ni drugega, kot zgodovina upora modernih proizvodjalnih sil proti modernim proizvodjalnim razmeram, proti lastninskim razmeram, ki so življenski pogoj meščanstva in njega vlade. Popolnoma zadošča, če omenjamo trgovske krize, ki v svojem periodičnem ponavljanju spravljajo vso meščansko družbo v vedno večjo nevarnost. V trgovskih krizah se uniči ne le množina izdelanih produktov, temveč ponavadi tudi del proizvodjalnih. V teh krizah izbruhne družabna epidemija, prejšnjim dobam docela neznana epidemija nadprodukcije«, tako pravi Marks v svojem komunističnem manifestu. In reči moramo, da so njegova izvajanja v tej točki povsem pravilna.

In če vprašamo po vzroku, tedaj moramo reči, da je temu vzrok napačno gospodarstvo naše dobe, ki se ne ravna po potrebi in konsumu, ampak edino le po dobičkolovstvu. Priprosto ljudstvo ima v tem oziru popolnoma nepokvarjene pojme. Če govori o dohodkih

kmeta, rokodelca itd., ne govori o dobičku ampak o pridelku, o ceni blaga itd. Pač pa govori o dobičku pri igrah, pri vojski itd. Zato po pravici pravi sv. Avguštin: »Kjer je dobiček, tam je izguba.« Le en slučaj je, ko kdo lahko ima dobiček, ne da bi kdo pri tem imel zgubo, to je pri sreči. Kdor je nepričakovano dobil bogato dedščino, kdor je na svojem zemljišču našel petrolejski vrelec itd. Vendar pa ti srečni slučaj niso pravilo, na katerem bi bilo mogoče zgraditi gospodarski red. Če bi hotel kdo na takih slučajih zgraditi gospodarski red, bi moral takemu slučaju »pomagati« na podoben način, kakor če bi si hotel kdo iz prikvaranega dobička napraviti reden dohodek.

In kako to storim? Zato ni treba posebne umetnosti. Če je kdo kmetovalec ali gostilničar, prilije v mleko ali vino vode, pa je dobiček tu; posli morajo sicer živeti tudi pozimi, toda ceneje pride, če se jih najame samo ob sezoni, ko je največje delo.

Če je kdo rokodelce, si pač drži več vajencev, pomočnika pa nobenega, ker je pomočnika treba plačati, vajencev pa ne. Ko pa dela račun strankam, tedaj zaračuna delo vajenca kot delo pomočnika. Če vidim, da kakemu rokodelcu obrt cvete, tedaj najamem v njegovi

bližini pač svojo delavnico, računam par Din ceneje in privabim njegove odjemalce k sebi. Vsak človek, izvzemši tistega, ki še ni okužen po dobičkolovstvu, bo rekel, da je to edino pametno, da to zahteva moderna svoboda.

Če je kdo trgovec, pa bi rad delal prekomerne dobičke, ni treba drugega, kakor nekoliko podkupiti carinske uradnike — saj končno vsakdo rabi denar, posebno pri današnjih slabih plačah in če ima mlado ženo — in brez nadaljnega se takemu trgovcu posreči dati isto blago za veliko nižjo ceno kot drugi, ki niso toliko »pametni«.

Kdor se razume na borzno špekulacijo, si lahko tudi drugače pomaga. Ustanovi lahko tovarno ali kako velepodjetje, da tiskati delnice, plača reklamo v časopisih in na reklamnih tablah in kmalu se dobe ljudje, ki delnice kupijo. Potem treba dati par poročil v časopise, da se stvar slabo rentira in delnice prično padati od sto na devetdeset, osemdeset, sedemdeset. Zdaj po tihem tak borzni špekulant iste delnice, ki jo je prodal po 100 ali po devetdeset Din, zopet kupi po 70 Din in lep dobiček je tu. To se lahko ponavlja, dokler je kaj papirjev. In zgodovina pričča, da se da na ta način dobro »zaslužiti«.

In če je kdo veleindustrijalec, je stvar

še lažja. Letno proizvaža milijone, recimo, vžgalic. Zgodi se pa, da pride konkurenca, ki jih prodaja ceneje. Samo po sebi razumljivo skuša znižati ceno tudi sam. Deloma s tem, da zniža delavcem plače, ali jim poviša delovne ure za isto plačo in pomnoži s tem število proizvodjenih milijon vžgalic na dva miliona. En čas se vrši to kosanje med kokurentoma brez težave, toda polagoma je domaći trg prenasitčen. Treba je iskati novih trgov v inozemstvu. Če to morda s svojo zaščitno carino brani lastni trgovski stan, tedaj se vržejo v časnike novice o sovražnem inozemstvu, s katerim je treba obračunati. Če pravočasno ne pride pameten človek, ki se ne da voditi od vžgalniških tvorničarjev, nastane lahko iz teh časopisnih bojev krvava vojna, seveda iz popolnoma drugih vzrokov. Po vojni je seve navadno še slabše kot poprej, kakor nas to uči zgodovina iz preteklega in polpreteklega časa.

To so dejstva, očitna za vsakega, ki ima odprte oči. In ker so zemeljske dobrine omejene, kakor je omejeno vse, kar je na svetu, zato je razumljivo, da na podlagi »takih« dobičkov morajo drugi obubožati. In če se to ponavlja predolgo in preveč, tedaj sledi iz tega socialna revolucija. Zato sem dal temu članku naslov: Samomor gospodarstva.

Kolektivna pogodba papirničarjev.

Gotovo je, da ni delavstvo nobene industrije v naši državi tako številno in pa kompaktno strokovno organizirano kot je papirniško v Jugoslaviji. Strojovni zvezi. Ta organizacija ima za seboj že dobrih 30 let trdega boja, težkega dela pa tudi veselih in lepih zmag. Po vojski je bila organizacija ponovno preizkušena, a papirničarji so vsakokrat in ob vsaki priložnosti dokazali, da so organizirana enota in radi tega, sila, ki se jo mora upoštevati povsod.

Papirničarji so pa tudi opetovano dokazali svojo zrelost in stvarnost. Njih zahteve so bile vedno tudi utemeljene in upravičene, zato so šli vedno v vsak boj samozavestno, mirno in svesti si gotove zmage. Vsled tega je bila pa tudi javnost vsekdar na njihovi strani in tudi podjetje je respektiralo voditelje, zaupnike in organizacije, ki ima velike zasluge na vzgoji delavstva. Kdo more prešteti vsa posvetovanja, seje, sestanke, tečaje, predavanja, zborovanja, manifestacije in majske pohode? To je moralo roditi uspehe. Potem pa vse intervencije, pogajanja, posredovanja itd. Zato pa je papirničar ponosen na svojo organizacijo, ljubi jo, in trajno ji je zvest.

V takih razmerah ne more človek z zdravimi možgani niti misliti na to, da si bo drznil podjetnik segati po delavskih pravicah, izkušati ponovno delavstvo s teptanjem kolektivnih pogodb. In to se je zgodilo. Ker je prišlo med zaupniki in podjetjem do nesoglasja o veljavnosti in neveljavnosti nekaterih kolektivnih pogodb, od katerih nekatere datirajo še v leto 1919, zato je podjetje letos s 1. majem odpovedalo vse kolektivne pogodbe in dogovore. Organizacije to dejanje ni presenetilo in ji je celo dobrodošlo, ker bo mogla nuditi papirničarjem možnost, da si priborijo novo, jasno, modernemu času odgovarjajočo delovno pogodbo. Predlog pogodbe, na katerem so delali zaupniki in strokovni tajniki JSZ več tednov, je bil predložen Združenim papirnicam 18. julija t. l. Predlog je razdeljen v 18 členov tako, da obsegajo: 1. Splošna določila; 2. delovni čas in odmor; 3. delo izven normalnega delovnega časa; 4. akordno delo; 5. prazniki; 6. dopusti; 7. normalne urne plače; 8. akordne plače — premije; 9. premije od produkcije papirja; 10. družinske doklade; 11. naradni prejemki, službena obleka in orodje; 12. izplačevanje; 13. delavski podporni fond; 14. sprejem in odpust delavstva; 15. določila za vajence; 16. obratni zaupniki; 17. spori (obratno razsodišče) in 18. zaključna določila.

Predlog obsega zelo važna in moderni zakonodajni odgovarjajoča določila, o čemur bomo podrobneje spregovorili v prihodnji številki. Predlog bo šel še težko pot skozi vice pogajanj, je pa gotovo, da bodo papirničarji po svoji organizaciji sklenili delovno pogodbo, ki bo lahko služila tudi drugim strokam in organizacijam za zgled.

Pri tem računamo tudi na treznost in uvidnost podjetja, ki, upamo, da bo dejansko pokazalo, da gre s časom naprej

in hoče v okviru možnosti urediti položaj svojega delavstva tako, kot to zahteva dostojanstvo človeka in pravica tistih, od katerih dela je odvisen tudi obstoj in dobiček podjetja.

Slaba tolažba.

Delavski desničarsko pobarvan listič »Delo« buržujske, velekapitalistične SDS, zadnji še vidni ostanek nekdanj toliko slavne Narodne socialistične stranke se v svoji zadnji številki ob popolnem razsulu narodno socialistične strokovne in politične organizacije tolaži tudi z neko »rakovo potjo« naših strokovnih organizacij. Nekaj vrst prej se raduje prerakanja v centrali marksističnih strokovnih organizacij »Strokovni komisiji«, ki jo že tudi vidi v popolnem razsulu. Čudno je tole: vse »gre rakovo pot« in je »v razsulu«, Narodna strokovna zveza pa tako »sijajno napreduje«, da ima vsega skupaj reči in piši okoli 500 (pet sto) članov. Zaupanje izgublja delavstvo v Jugoslovansko strokovno zvezo, kakor fantazirajo »voditelji narodnega delavstva«, na ta način, da jih je v prvi polovici tekočega leta pristopilo mesečno povprečno 200. Skupaj torej okoli 1200 — v 6 mesecih. To je za — fakirane narodne socialiste — rakova pot. — Viničarje pa je začela organizirati Jugoslovanska strokovna zveza že tedaj, ko teh gospodov, ki sedaj »Delo« izdajajo in vanj take budalosti pišejo, še nikjer ni bilo. Ako bi tisti gospodje, ki izdajajo sedaj »Delo«, z Narodno strokovno zvezo dosegli za delavstvo toliko, kolikor je naša Strokovna zveza viničarjev že dosedaj storila, bi komaj smeli o tem govoriti.

General 1924 ~ general 1928.

Ko je leta 1924 podal general Hadžić kot vojni minister v Korošec-Davidovičevi vladi ostavko, so pisali in govorili, da to ne-le da je v redu, marveč da naj bi v parlamentarni državi tudi vojno ministvo vodil od ljudstva izvoljeni poslanec! — Letos, te-le dni postaja taisti general Hadžić vladni predsednik. Mož je bil že vnaprej pohvaljen. — Tako-le je, če se velesila — časopisje izpremeni v taktično sredstvo! — »Melde gehorsamst: Alles in Ordnung! Die Mannschaftsbage im höchsten Grade diszipliniert!«

Ko smo leta 1924 ob priložnosti Hadžičeve demisije napisali v »političnem pregledu«, da imajo pri nas generali preveč besede, smo bili žigosani kot defetisti. In danes? Delavec bo to premislil in vedel: **Moj lasten neodvisen delavski list in tisk je prvi predpogoj za mojo osvoboditev in osamosvojitve. Zato bom bral, naročal, redno plačeval »Delavsko pravico«, jo širil med tovariši, po obratih, po vaseh, vespovsod!** Zato, da bomo delavci o vojaških sabljah lahko povedali svoje mnenje, o viničarjih, o sto drugih rečeh in še o čem drugem.

Zivela delavska zavest!
Zivel delavski tisk!
Zivela zmaga dela!
Zivela vlada delovnega ljudstva!
Delu slava, čast, oblast!

Za našo mladost.

V mesecu žit 1928 so postavili prvo taborišče ob Sori naši Borci.

Tam rastejo v nebo naše planine. Od njih se vzpenja v sinje nebo preko valujočega žitnega polja, preko zelenega gozda in šumečega vodovja. In z neba lije solnčno zlato, kakor da bi hotelo pripraviti in ozarjati vse v dan Obiskanja, kakor da bi hotelo razžariti vse v iskrenost srečanja mladosti in poletja...

Četa fantov v razkošju mladosti stopa tiho skoz gozd. Drug za drugim stopajo. Vsem žari iz oči pričakovanje in pritažena radost, ki se samo enkrat razodene v vselem vrisku. Vsem je na ramenih breme — poln, težki nahrbtnik, odeje, posoda. — Sora jim zastavi pot: Z naglimi kretnjami so se sezuli in stopajo preko vode. Še par korakov in stoje na kraju, ki je določeno za tabor: Ti fantje so namreč mladi delavski fantje, ki gredo taborit — Borci so. To je vrvenje in dela pri napravljanju šotorov! Kmalu je določen prostor zanje: Na sredi, na majhnem gričku, je otov šotor, na obeh straneh pa velika »družinska« šotora. Šest korakov pred otovim šotorom udari v zemljo kramp — »večni ogenj« bo tu gorel! Na levo pa je v jarku kuhinja in šotor za provijant. Cel tabor

je obrnjen proti vodi, proti jutranjem solncu. Samo tja je odprt. Od vseh drugih strani pa mu pravijo svoje bajke in šepetajo lahko vspavanko visoka drevesa.

Ob šestih je tabor postavljen; vse je pripravljeno za posvetitev. Vsi so zbrani v sredi okrog ognjišča, kjer je pripravljeno gorivo za taboriški, za »večni« ogenj.

V slovesnost trenutka, ko bo prvič zaplapolal naš taboriški ogenj, padejo posvetilne besede namestnika Velikega ota:

»Rdeč, plameneč ogenj bomo prižgali. Rdeča, plameneča je naša mladost, ki je ljubezen. Plamen se povziva sam, da sveti drugim. In naša je ljubezen, žrtev, odpoved. In večer, evangelijev je ogenj: Večen, neugasljiv je plamen naših mladih src, da vedno nov in svež nas vodi, dviga.

Ogenj je naše središče, naš simbol. Hočemo, da rastejo v jeklene Borce ob njem da bo vsaka naša beseda dejanje. Ogrdel bo naša srca, da bodo vroča, večno mlada Gôri, sveti ogenj!« je molil, ko je prižgal ogenj.

In molila so tiho vsa srca z njim: »Gôri, sveti ogenj!«

Nekaj trenutkov slovesne tišine. Iz dalje so pozdravljale lične planine, solnce je zlatilo vsenaokrog in gozd in voda sta tajno pela silno pesem življenja.

V trenutku so bili zopet vsi pri delu. Le

Mlada sila.

Občni zbor centrale »Krekovih družin« se vrši nepreklicno 22. julija 1928 ob 9. uri dopoldne v beli dvorani hotela Union.

Dnevni red:

Dopoldne: 1. Otvoritev. 2. Poročilo odbora: a) blagajnika, b) tajnika, c) predsednika. 3. Poročilo overovateljev zapisnika zadnjega občnega zbora. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitve načelnstva in namestnikov, nadzorstva in razsodišča. 6. Sprememba pravil za centralo in družine. 7. Predlogi in sklepi. 8. Slučajnosti.

Opoldne: Skupno kosilo.

Popoldne: Skupni izlet na Rožnik in razgovori.

Prilagodite se dobro na ta naš zbor! — Opozorjamo ponovno vse družine, da uredijo s centralo vse neurejene obveznosti čimprej! Čas hiti! — Odpošljite: statistike, vprašalne pole in poravnajte še neporavnano članarino! — Izpolnite poverilnice, določite delegate, sporočite število delegatov. Agitirajte za udeležbo na občnem zboru!

Polovična vožnja je dovoljena na podlagi odloka generalne direkcije drž. železnice št. 46.015/28 z dne 9. julija 1928 in velja od 20.—24. julija! — Na odhodni postaji kupite celo karto, v Ljubljani dobite potrdilo o udeležbi!

Slike iz Sv. Jošta se naročajo pri centrali, slike z gore Oljke pa pri »Krekovi družini« v Celju. Naslov: Franc Drobne, strok. tajnik, hotel »Beli volc«.

V nedeljo dne 29. t. m. se vrši mladinski tabor »Krekovih družin« pri Sv. Jederti (Golee) nad Laškim. Tabor se vrši na prostem po sv. maši ob 10. uri. Govorita: tov. Langus in tov. Ivan Golob. Družine: Trbovlje, Celje, Griže, Hrastnik, Sv. Jedert, skrbite za čim večjo udeležbo!

Maribor. Na sestanku v ponedeljek 16. t. m. je govoril naš viničarski obl. poslanec Peter Rozman. Govoril je o modernih mladini, o njeni pogrešeni vzgoji, o bednem položaju viničarske mladine, kako se tam razvijajo mladinske organizacije itd. Lep večer je bil. Naše misli so šle daleč tja med naše tovariše viničarje, ki si z žuljevimi rokami služijo svoj borni vsakdanji kruh.

Društvo dipl. babic.

Društvo dipl. babic. Prosimo vse one članice, katere še niso plačale članarine, da isto nemudoma store in nam tako prihranijo delo in stroške za izterjavanje. One pa, katere so sicer plačale, a samo 20 Din, pa prosimo, da doplačajo še 10 dinarjev. Članarina za leto 1928 stane 30 Din in se pošilja naši blagajničarki g. Tereziji Močan, Ulica na grad 6, Ljubljana. Nekatere naše članice nam naznajo, da se mazašto precej zmanjšuje. Gotovo morajo že presedati vsem okr. glavarstvom in drugim oblastim, naše stalne pritožbe. Uverjene bodite, da bomo tako dolgo prosile in tožile, dokler vsega potrebnega ne dosežemo. — Odbor.

čuvvar ognja je stal pri njem. Tedaj pa pristopi fant, delavec iz Nemčije, nemški »Križar« k ognju, se sklone in zapoje posvetilo: Flamme, empor (Kvišku, plamen).

Prisluhnili smo; in vedeli smo, da je naša družina tako velika, kakor je svet velik. — — —

Večer lega na zemljo. Pozdrav Mariji združi vse okoli ognja. Nato sledi tabor: Razmišljajo, govore tehine besede in zopet vedó, da je danes težko, a ravno zato lepo biti dober delavski mladec. In to hoče vsak biti. — Še izvolijo Črna za taboriškega ota, določijo straže, dnevni red za naslednji dan — in se dvignejo k večerni molitvi.

Svet molk jih ovija, ko zró vsi na gorečo zeleno vejico, ki se kot pravna daritev žge v ognju. Nato še skupno lahko noč — in nočna straža nastopi svojo nalogo...

Ogenj gori, gozd šušti, voda šumi... dalja pa zove.

Čujte, ljudje božji, ali ne veste še sedaj ne za svoje in za svojih otrok zdravje?! — Potem pridite in si oglejte ta tabor mladosti, zdravja, upanja!

In boste i vi vedeli in verovali: Delavski otrok je zdrav v naravi; zato v naravo z njim, k enakovrednim dobrim tovarišem! —

Tedenske novice.

»Delavska založba«, registrirana združba z omejeno zavezo (glej uvodnik!) pozivlje vse delavske zastopnike in posamezne člane, da se odzovejo okrožnici »Krekove mladine« in »Jugosl. strokovne zveze« in pristopijo kot člani k zadrugi. Enkratni vplačilni znesek za delež je 50 dinarjev. Pridobivajte člane med znanci in prijatelji. »Delavska založba« je sedaj naša idejna matica, ki naj služi samo delavskemu pokretu, da nas ne bo več tlačil »tujec«. — Razposlali bomo čke in pristopnice. Odzovite se polnoštevilno. — Načelstvo »Delavske založbe« r. z. z. o. z.

Šmarogorski zvonovi so vnovič zavzeli mesto v linah ob Marijinem svetišču. Je to darežljivost in ponos slovenskega naroda, da so gorske cerkvice glasni klicarji v dobo dni, ko je vernost vladala v srcih naših prednikov. To mi pozdravljamo, ker v cerkvi se počutimo vsi enake in vedno odhajamo iz nje z željo, da bi i v javnem življenju, kjer vlada isti Bog, se izražala dejanska krščanska pravičnost in enakost. Darovi so se stekali iz žepa najrevnejšega in še nekaj — vtil jih je šentvidski zvonar, ki ni šel za dobičkom in je ob hudi konkurenci velezvonaren vtil najblaglasnejše zvonilo, na kar je ponosen lahko podjeten domačin, ki bo še marsikomu izkazal kaj dobrega za brezprofitno ceno. Posvečenje zvonov bo 15. avgusta in ker gre za Marijino čast, jih bo posvetil sam ljubljanski škof.

Te dni praznuje gospa Marija Dolšava, litijska okrajna babica in sicer 75 let svojega življenja, 40-letnico, odkar izvršuje težavni babiški poklic. Zadnji otroček, ki ga je prinesla dobrodušna štorčija z njeno pomočjo, pa je jubilejno dete in ima zaporedno številko 2500. Toliko jih je ona privedla na božji svet. Njene stanovske sestre ji pa častitamo iz srca k njeni težavni, dovršeni križevi poti, z željo, da ji ljubi Bog dovoli še lepo vrsto let zasluženega počitka. — Društvo diplomiranih babic za Slovenijo v Ljubljani.

Pri Javni borzi dela v Ljubljani je delo na razpolago: m o š k i m: 1 kurjaču, 19 rudarjem, 3 kleparjem, 2 kovačem, 4 kotlarjem, 5 kovinostrugarjem, 2 stavbenoključarjem, 1 kamnoseku, 3 stroj. risarjem, 3 mizarjem, 2 kolarjem, 1 lesostrugarju, 1 žagarju za polnojarmenik, 2 strojnikom, 2 kožarjem, 2 usnjarem za kovčke in aktovke, 3 čevljarjem, 1 mlinarju, 2 hlapcem, 1 vodoinštalaterju, 10 pleskarjem, črkoslikarjem, 14 minerjem, 15 tesarjem, 20 zidarjem, 1 mlademu kuharju, 15 dninarjem, 18 vajencem; ž e n s k a m: 1 špulerici, 3 pletilkam nogavic, 1 kmečki dekli, 2 služkinjam, 1 frizerki, bolničarki, 2 prodajalkam slaščič, 2 delavkam kovinske stroke, 1 kontoristinji.

Čez hribe in doline...

Jesenice. Odbor strokovne skupine kovinarjev je na svoji seji dne 8. julija sklenil, da se uradne ure v pisarni Kat. Delavskega društva vrše od sedaj ob nedeljah od 9.10. Sestanek skupine se bo vršil prvo sredo v avgustu. Ponovno opozorjamo članstvo, ako »Delavske Pravice« ne dobiva redno, da to sporoči ob uradnih urah službujočemu odborniku — Odbor.

Jesenice. Po zadnjem dopisu iz Jesenic v »Delavski Pravici« so ugibali socialisti, kdo neki je dopisnik, ker jih boli, da je povedal v dopisu nestvarnosti in razgalil demagogijo, ki jo uganjajo na shodih. Ne čudimo se temu gneju, ki ga izliva ob raznih prilikah ti ljudje. Tudi sedaj v tem političnem boju, ki ga je izzval strel v skupščini, krepko sekundirajo naši levi in desni marksisti SDS, saj so iz gnezda demokratske gospode, ki ji je treba dati globokih poklonov, in to pa naši marksisti znajo. V tem se jasno kaže, da ne hodijo po potih marksizma, ampak se lovijo za vsakdanjostmi, s katerimi pa se ne da delavstvu ne kruha, ne zaščite. To je živo pokazala poveljna taktika marksizma pri nas. Izbojevalo se je v tedanji politični konstelaciji precej dobrin za delavstvo, ni se pa znalo mas obdržati v borbeni armadi, ker se v dušah in srcih ni oralo na globoko, in ker se je hotelo mase zastrupiti z ateizmom, ki v vodilnih krogih svetovnega marksističnega sveta dobiva drugo lice. Zato danes kapital priborjene pravice z lahkoto nemoteno demontira. Zato je mesto slovenskega delavstva le v krščansko socialističnih strokovnih sindikatih, ki se prekvašajo in pripravljajo na silne boje proti levi in desni. Zato priporočimo jeseniškim marksistom, da v svojo

čitalnico naročijo »Delavsko Pravico«, da je ne bo ob vsakem našem dopisu iz Jesenic trebalo iskati od osebe do osebe, da nas bodo lahko upoznivali ter po našem delu presojali.

Zagorje ob Savi. V nedeljo se vršijo v naši občini volitve. Demokrati varajo ljudi z dvema listama. Na demokratiški listi sta kar dva rudniška inženjerja, velika delavska prijatelja in še precej raznih paznikov. Nikakor nimamo delavstvo za tako nerazsodno, da bi volilo to listo, katera predstavlja zastopstvo kapitalistične Trboveljske družbe. Da se bodo komunisti in socialisti slabo odrezali je gotovo. Jasno je torej, da pojde zagorski delavec in kmet po veliki večini z listo Slovenske ljudske stranke, katera gospodari našo občino zadnje leto v splošno zadovoljnost vseh občanov. V nedeljo vsi v 3. skrinjico.

Industrializacija Kočevja. Kakor je bilo napovedano, gradi tvrdka Matouš in Semily poleg lanskega nov objekt predilnice enake velikosti. S tem je treba računati s pomnožitvijo stanovanjske in socialne bede. — Na stari tekstilani se kljub našim pritožbam ni mnogo izpremenilo. Zelo je pogrešeno, da še zdaj ni nič ukrenjenega glede zraka in svetlobe. Treba bi bilo napraviti več oken in zračnih odvajalk, saj vlada v tej tvornici poleg temačnosti tudi neznošen smrad po raznih oljih. Naj bi se temu enkrat odpomoglo in tako pomagalo ubogim delavcem in delavkam pri njih ubijajočem delu!

Kočevje. (Zahvala rudarjev.) Za prejeto podporo, ki smo je bili deležni od strani ljubljanske obl. skupščine, se najiskreneeje zahvaljujemo. Enaka zahvala gre tudi našemu delavskemu in skrbnemu poslancu g. Alojziju Peterlinu, ki se je kot prvi potegnil za nas, ko smo bili radi začasnega dopusta na tukajšnjem rudokopu v skrajni sili in bedi. Ne enemu kakor drugemu ne bomo pozabili te pomoči in razumevanja do našega bednega položaja. — Hvalježni rudarji.

Krščanski socialisti.

1. Kaj misli o njih »politik«.

Socialen program je dandanes zapopaden pravzaprav v programih vseh strank. Prišli smo žalibog že tako daleč, da kapitalizem nima več moči, da bi se prav razmahnil. Ugotoviti kak protisocialen zakon je pravzaprav že kar težko: deloma zato ker so splošne gospodarske in politične razmere težke (izraz, ki mnogo pove), deloma pa tudi zato, ker kljubujemo kapitalizmu z — močno razvitim zadrudništvom... Krščanski socialist je fantast, politični zaletel. Zato ga ni mogoče priporočati za kako boljšo službo, kvaren bi bil istotako v »naših« podjetjih. Taka mesta naj zasedejo solidni ljudje, ki imajo ravno življenjsko pot: gimnazijo z maturo, mogoče tudi vseučilišče, so že po naravi »značajni« in ne povzročajo nepotrebnih razburjenj ali pa so bili prej kje drugje in loputajo sedaj po svojih bivših sobojevnikih in strankah.

V občinske in druge javne zastope krščanski socialisti skoroda ne spadajo. — Kaj še celo v parlament (sedaj = bombardement...)! So defetisti in jih ni priporočati sploh. V splošnem so povečini sami demagogi...

2. Misli inteligenta.

Krščanski socializem je dr. Janez Evangelist Krek, dr. Andrej Gosar, p. Angelik Tominec, Fran Terseglav, deloma Fr. Erjavec in Jože Stabej — Ušeničnik se ne mara mešati v to godbo bodočnosti — ter nekaj delavskih demagogov od »Jugoslov. strok. zveze«. Gostinčar gre v sedemdeseta leta in mu ni zamere. »Delavska pravica« je pretežka, preveč delavska, presuhoparna, izhaja samo enkrat na teden ter propagira »Krekovo mladino«, kjer so sami desidentje »Orla«, »Ljudskega odra« in »Prosvetne zveze«, ki so zoper poslovniške, nesposobni za delo in so raje za ata župana v Ribnici kot za mini-

stra v Belem gradu. Sicer pa se bo že videlo, kako bo! Potem bomo uravnali svoj korak.

3. Mnenje pridobitnika.

Krščanski socialisti so hujski kot boljseviki! Kateder-socialisti! Sto bukev požro, eno pa na svitlo dajo. Kaj socializacija, socializacija! Delaj, za vraga! Vse bi radi: Bolniško zavarovanje, nezgodno zavarovanje, zavarovanje za brezposelnost, za slučaj starosti, ti delodajalec pa plačaj, plačaj, plačaj! Vse to je »švindel«! Zdravniki, uradništvo pa žre in žre: Mi pa plačujemo! — Bi jih že nagnal, vražje demagoge! — Mi smo delali, zato pa imamo! Prej ne bo miru, dokler jih ne stremo teh krščanskih boljsevikov. Mussolini je mož! Kar podušil je delavske demagoge! Zakaj pa imamo stranko?! Naj naredi svojo dolžnost! Jih že bomo, te lačenbergarje! Stranka mora narediti svojo dolžnost, to bomo poskrbeli mi!

Je težko zares težko, biti potemtakem krščanski socialist. Saj do danes tudi bil nisem. Zdaj si bom ob prvi priliki ogledal jamsko medvedko Marjano Požar v Retečah pri Medvodah, nato pa koj te brlogarje na Starem trgu. 2-I.

Zanimivosti.

Dobrodelnost v starem veku

V starem veku je bila dobrodelnost zelo razvita in se je sočutje izražalo v dejanski pomoči. Ko je nastal leta 224. pred Kr. na otoku Rodu velik potres, je prišel ves grški in rimski svet tekrovati, kdo bo bolj pomagal ubogim Rodijcem. Sicilijanska kralja Hieronim in Gelon sta jim poslala vsak po sto talentov, to je približno današnjih 15 milijonov dinarjev. Darilo sta povečala še s častnim poklonilom. Na glavnem trgu svoje prestolnice sta dala postaviti dva stebra z reliefi. Prvi steber je predstav-

ljal Rodijce, drugi pa Sicilijance. Sicilijanci so pred Rodijci klečali, kar je pomenilo, kako se čutijo počaščenim, da morejo pomagati svojim nesrečnim bratom. Rodijci so dobili tedaj še mnogo drugih darov. Egipčanski kralj Ptolemej jim je poslal tristo talentov, milijon mer pšenice ter lesa za dvajset vojnih in trgovskih ladij. Z dobrodelnostjo je postala znana tedaj tudi neka žena Chryseis. Samo ta je poslala Rodijcem sto tisoč mer pšenice.

56 let v ječi. V kaznilnici v Straubingu na Bavarskem je med kaznjenci neki Ivan Jurij Ottinger, ki je zaprt že celih 56 let. Leta 1872. je prišel v kaznilnico, ker je imel odsedeti 14 let ječe radi tatvine. Ko je imel za seboj že 13 let kazni in bi bil kmalu zopet svoboden, je zadavil v prepiru leta 1885. enega sokaznjenca. Po zločinu je hotel pobegniti skozi okno, a so ga prijeli in obsodili na smrt, pozneje so ga pa pomilostili na dosmrtno ječo. Ottinger je danes star 90 let, je že slab in onemogel. Zaporom se je tako privadil, da sploh ne želi več iz kaznilnice.

Štiridnevni boj s somom. V Tihem oceanu so ribiči 15 milj od otoka Baba ribarili. Kar se jim je zapletel v mnogoštevilne mreže som. Zival je delala strahovite poizkuse, da se izmota. Ladje (ki so precej velike) so bile često v nevarnosti, da se prevrnejo. Som je čolne vlekel 30 milj za seboj. Ribiči so končno morali po signalih poklicati na pomoč druge ladje, ki so posegle v boj in soma končno ubile. Nato so orjaka privlekli na vrveh v pristanišče Baba.

Vrednost denarja.

Za 100 nemških mark dobiš 1355.50 Din; za 100 avstr. šilingov 801.50 Din; za 1 dolar 56,83 Din; za 100 fr. frankov 221.75 Din; za 100 č. kron 168,30 Din; za 100 lir 296.75 Din.

I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani

naznanja svojim članom ki rabijo drva, da jih zamorejo naročiti v svoji poslovalnici.

Drva so suha, zdrava in poceni. Dostavlja se na dom. Plačilo takoj po sprejemu. **ODBOR.**

Slavko Savinšek:

29

Milica, otrok bolesti.

Ko je bil oče odnesel Milico na posteljo, je pozabil na odpadlo ji pismo. Mati je je opazila takoj pri vstopu, se sklonila in je pobrala. Kakor hitro je utegnila, je je prebrala! Šele zdaj, po tem pismu, se ji je prav posvetilo v glavi. Saj ji prej še v misel ni bilo prišlo, da bi Milico kdo ljubil, da bi bila tudi ona hrepenela in našla! Tako jo je gledala in videla samo pohabljenko, samo dekle, ki dela v pisarni, da pomaga družini in življenju; menila je, da je dekle brez duševnih potreb, da ne čuti, ne sliši klica mlade ljubezni. O tem je bila prepričana in ni niti v sanjah mislila, da bi mogla biti ljubezen vzrok Miličine otožnosti in zamišljenosti. Vse je samo boleznj pripisovala.

Zdaj pa ji je Mirkovo pismo odprlo oči. In v srce se ji je zasmilila nesrečna hči. Spomnila se je mati svoje mladosti, spomnila prvih let znanja s svojim bodočim možem, spomnila bolečine, ki so ji jo prizadejali starši, ker so ji branili to ljubezen. Zato je molčala in si ni upala niti možu prav v oči pogledati; preveč se je bala očitka v njih!

In kljub pismu, kako je bil odkrit in pošten, Mirko, koliko bolečine so razkrivale besede, očetu pisane! Ni čudno, če je bil oče bled in zamišljen, če se je tako bal za hčer. In če je poznal tudi Mirka, kot je videla mati iz pisma.

... Dal sem Vam bil, gospod, besedo in roko, da bom dober in pošten z Milico, ko smo se videli zadnjič. Zato pišem Vam, da Vam, ki ste oče in Milico bolj poznate, razodenem svojo bol in Vam prepustim, da Milici pojasnite, kako je vse prišlo, kako je nastal v moji duši tak razkol, da ga ne morem v vsej svoji ljubezni premostiti. Vi, ki ste oče in svojo hčer tudi ljubite, kot so mi povedale Vaše oči in besede zadnjič, sami lahko čutite, sami trpite, ko gledate njeno bolest. In Vaša ljubezen je drugačna, kot je moja. Vi ljubite kot oče, ki mu je Milica hči, jaz kot mož, ki je Milica moja ljubezen, moja ljubica, moje vse! In njo naj gledam, kako trpi, kako vene njena lepota, kako kvari bolezen... Ne, ne, ne morem, ne morem!... In tudi

Milici ne morem vse povedati, ne pisati. Lagati ji nečem, mi neče v pero! Odkrito bi ji rad povedal, da jo ljubim, ljubim, a da mi žena ne more biti! Naj skuša pozabiti, kot bom skušal jaz, ako bo mogoče! Pišem Vam, da ji Vi previdno poveste, jo počasi pripravite in mi potem sporočite, da ji pišem sam. Prednjo si ne upam stopiti, ker bi preveč trpel jaz, preveč ona!...

Tako je stalo v pismu! Nesrečna Milica. je šlo materi v mislih, kako jo je vendar udarilo! In se je materi porodilo še tole: Ah, pa saj bi Milica morala sama misliti, da je za ženo ne more vzeti! Ko bi bila njo, mater vprašala, ne bi bilo do tega prišlo. Bi se bila morala pač sprijazniti s svojo usodo!

O mati, ki je bila že iz let hrepenenja in pa vedno zdrava, pač ni vedela, kako je v srcu mlade deklice, ki ji telesna napaka krati pravico do ljubezni! Ker isto pravico ima tako dekle, a hujske hrepenenje! In še po tolikih in tako bridkih izkušnjah z moškimi, kako je šele moralo Miličino srce hrepeneti po ljubezni, po enem samem bitju, ki bi ji bilo vse, ki bi mu pa tudi ona bila celo življenje! Oče, mati? Ah, oče ni vse! Ne more ugasiti vročega hrepenenja mlade krvi, ne umiriti razbijanje v cvet poganjajočega dekliskega srea! Mati? Da, je največja, najsvetejša ljubezen! Toda ni vsaka mati enaka, a še manj hči hčeri podobna. So, ki imajo premalo življenja na zunaj, pa žive zato v svojih dušah čudna, prečudna doživljanja, ki jim nihče ne ugame potov in moči; ki se razživljajo tako silno, da mi zdravi, vsakdanji, stvarni niti zdaleka doumeti ne moremo!

Šele četrta dan je prenehala Miličina nezavest za dalje časa. Ravno je stopil oče umazan in črn, še brez kosila, brez večerje, k njeni postelji, ko je odprla oči in se zagledala v pristopivšega.

»Milica,« jo je oče prijel za roko, »ali ti je kaj boljše?«

»Ah, oče,« se je utrgalo Milici, in solze so ji privrele v oči, solze, ki so ji vsaj malo olajšanja prinesle.

»Milica, uboga Milica!« jo je gladil oče po temnih, razpletenih laseh, ki so ležali razgrnjeni ko temno jezero v noči po blazini, v sredi njih pa je počival truden, do smrti bled obraz in so v solzah gorele oči kakor dve baklji.

»Ata, ali ste mu kaj pisali?« je vprašalo dekle naenkrat iz solz.

»Nisem, Milica, ne morem!«

»Pišite mu, ata, recite, da naj se umiri, naj me skuša pozabiti: da ne bo trpel! Pa mu ne smete povedati, da se je zgodilo z menoj ono, česar se je bal zdravnik!«

»Milica!« je planilo prestrašeno iz očeta in vsa kri, ki je še bila v obrazu, je izginila iz njega.

»Da, oče, čutim! Čutim tako dobro! In prav je tako, oče! Prav!«

Zopet so se ji vlile solze, ker je bilo v srcu toliko bolesti in ker je splašena skrb zagorela iz očetovega obličja.

»Saj še ni tako hudo, Milica; opomoreš si, boš videla!«

Milica je molčala. Ni hotela očetove žalosti še povečati, ko je je bilo za njegovo dobro srce še preveč, o preveč!

V izbo je stopila mati.

»Oče, pojdi večerjat, da ne bo mrzlo. Bom jaz tačas pri Milici.« Šele zdaj je opazila, da je hči pri zavesti. Stopila je bližje postelji. Pogledali sta si v oči hči in mati. In prvikrat se je sklonila mati v objem hčeri, prvič je na njenem materinem srcu s solzami pripovedovala hči o svoji neizmerni bolesti. Zdaj, šele v tem hipu, je mati prav doumela hčer, zdaj šele hči sladkost matere. Mirno in toplo se je prelilo v obe, in oče je tih in nem odšel v kuhinjo in pustil mater in hčer sami, da se prvič porazgovorita njiu sreci v miru nemoteno.

Tisti večer je mati z okorno, samo dela vajeno, žuljevo roko prijela pero in pisala Mirku brez moževe in Miličine vednosti dolgo pismo, ki je v preprostih besedah govorilo o silni bolečini hčeri, o boleznj in trpljenju njenem. In tisti večer se je Milica zopet po dolgem času spomnila Francka, nezakonske mlade matere sinčka v priltičju in si ga zaželela in njegove matere ž njim. Oče je stopil po obadva. Toda drobne dečkove ročice so bile preveč polne ljubezni, njegove oči so preveč spominjale Mirkovih. Bolest je znova zasadila kremplje v Miličino srce in telo in znova je kmalu po odhodu matere in otroka črna tema pokrila dekljino zavest...